

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopno vrsto se plačuje 6 kr., če se tiska 1krat, 5 kr., če se tiska 3krat, 4 kr., če se tiska 3krat-veče pismenko se plačuje po prostoru.
Za vsak tisek je plačat-kolek (štempelj) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

V tisk. četrtki in soloto lahaja in velja v Mari-boru brez pošiljanja na doma za vse leto 2 gl. — k., za pol leta . . . 4 . . . — . . . za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .
Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k., za pol leta . . . 5 . . . — k., za četrt leta . . . 2 . . . 60 . . .
Vredništvo in opravišstvo je v gosposkih ulicah (Herrngasse) št. 117.

„Mladoslavenci.“ II.

Brali smo v zadnjič omenjenem „Tr.“ sestavku, da „Tagblatt“ z Mladoslavenci koketira. Ker smo menda zadnjič dokazali, da jih ni, ter da je ta pojem tak, da ni kaj prijeti in videti, moramo denes malo pogledati kako je to, da „Tagbl.“ okrog sebe gleda — po slovenski mladini.

Kakor je za starega možá grenek čut, ako vidi, da bode moral umreti, pa nima nobenega sina svoje krvi, kteremu bi svoje gospodarstvo izročil in v kterem bi tudi po smrti živel: tako je tudi nemškutarjem po Slovenskem neprijetno videti, da nimajo mladega zaroda, da dorastóča izobražena mladina v preogromni večini ne hodi za njimi. In v tem obupu raztezajo roke, in na polna usta od sebe dade sirenski klic: „mladina pridi k meni, pri meni je svoboda.“ Pravimo sirenski klic, kajti istina je, da mladina gori za svobodo, in klic bi se ne razletel, ko bi očitno ne bilo, da je svoboda, ki jo od nemškutarjev čujemo, le na jeziku ne pa v istini. Vendar slovenska mladina vé kaj je svoboda in kaki svobodnjaki so oni, kteri hočejo vse druge namene pod tem lepim imenom pokrivati. Slovenska mladina vé, kje je napredek, kje je navdušenje za povzdigo človečanske omike, po kteri mora svoboda priti. Zato se slovenska mladina ne samo smeje, temuč z nevoljo obrača od ljudi Dežmanove stranke. Očitanje, da imamo mi Slovenci željo po razmerah in stanji srednjega veka, pada na ono stranko nazaj. Kajti kaj je bilo v zadnjem veku, kaj je bilo v srednjem veku, kaj je bilo do blizu poslednjega časa za naš narod storjenega od historične stranke? Historična stranka med Slovenci je stranka ponemčevanja, stranka, ki je omiko htela le za nekatere kaste, ktere so nemški znale, ktere so se ločile od našega naroda. Nadaljevanje te stranke je denašnja Dežmanova v Ljubljani in družih mož po vsej Sloveniji, ki bolj ali menj jasno nosijo pridevek nemštva, in kedar tega hote in morajo pokriti, pridevek lažnjive svobode. Da je ta nemškutarška stranka med Slovenci historična, sredovečna, da je torej vsa stranka nemškutarja nenapredovalna, temuč, rekel bi, konservativna, stare krivice, narodne neomike in narodnega spanja prijateljica, kaže to, da se drži birokratizma, stare hidre, ktera je vselej in povsod vleka po svojem služabniškem duhu s tlačitelji narodov. In ali nam morejo dokazati, ali morejo ti ljudje tajiti, da jih na Slovenskem sama birokracija po konci drži? Brez birokracije nimajo sedanjosti, pa tudi ker birokraciji že zvoni, ne bodo imeli prihodnosti. In taki bi mogli z najmanjšim vspehom z „mladoslavenci“ koketirati?

In če tudi koketirajo, prigodilo se jim bo vselej, kar se vsaki malovredni koketi prigodi, mladi Slovenci, kterim je mari blagost domovine in njih naroda, bodo šli vselej mimo njih, z njimi ne. Svoboda — to vedó — ne obstaja v puhlem besedičenji, še menj pa v zaničevanji in zatiranji vsega kar nemško ni; — liberalizem je pa tudi še vse kaj boljšega kakor spodkopavanje vse pozitivne vere, brezobzirno mlačenje po duhovstvu brez razločka (pardon, ako je duhoven, a la Zavašnik, to je našim liberalcemaa razloček.) „Tagbl.“ je tudi stvar omenil, na katero nam je tem bolj dolžnost

odgovoriti, ker nam je bila ne samo enkrat že med nami očitana. Oni list si namreč ustvari v svoji domišljiji podobo Slovenca. Ta podoba je, to se vé da, grozovita za vsacega, kdor originala ne pozna. Za to strahovito Slovenčevo podobo pa ima zadaj negotovo slovenske mladosti, katero si ravno na svoji strani želi. In prav pravilno pravi, da bi čudno bilo, ko bi mladina ne imela nobenega svobodoumja, da si so njegovi sklepi iz tega vsi drugi, kakor jih ima svobodoumna slovenska mladina. Oni list namreč pravi, da slovenska mladina le tako dolgo misli s klerikalno stranko hoditi, dokler je potrebuje, kar se Tagblatu vidi nemoralno, in ima prav, kajti vsako potrebljevanje brez odkritosrčnosti je nemoralno. In čudno je, razen „T.“ je nam ondan tudi „Danica“ nekaj tistega „dokler nas potrebujejo“, tje vrgla. Kdor molči, ta potrjuje, utegnulo bi se reči, zato govorimo.

Kdo rabi družega? Mislimo, da samo tisti, ki dela za lasten osebni dobiček in rabi tacega pomočnika, kteremu za dosego namenjene svrhe ni nobenega deleža. ali pa se mu ta delež le obeta in ne misli tudi dati. Imamo mi tako svrhe, tak namen? Vsak Slovenec in vsak, kdor hoče vedeti, vidi, da delamo za izobraženje in omiko slovenskega naroda, za ohranitev naše individualnosti kot Slovanje, in da se borimo v prvi vrsti proti tisti sistemi, ktera nas je vselej delila, ktera naše prirojene pravice kot narodu ni nikdar priznala, temuč od praveka in srednjega veka sem nam le omiko privočila, ako smo se narodnosti svoji izneverili. To sistemo zagovarjajo in podpirajo na Slovenskem naši nasprotniki, nam Slovincem nasproti. Med nami je torej en občen namen. Kdo pa more reči, da bi kter pravi rodoljub delal za lasten dobiček. Vse kar hočemo doseči, mi zdaj živeči Slovenci ne bomo uživali, delamo torej za prihodnost narodovo, za občno stvar. Kdor je Slovenec, kdor se more iz osebne koristi, in osebne dobropočetnosti, iz dobra svojega stanú povzdigniti do tega, da dela za narod v prvi vrsti: ta je naš zaveznik. O rabljenji, o potrebovanji, tu ne more nobenega govorjenja biti, kakor nasproti med nami tisti spoštovanja nikdar ne bo našel, kdor je k nam prišel iz družih namenov, kdor ni prinesel srca za našo reč seboj. Tega pač ne umejo filisterski nemškutarji, ume pa vsak „mlad“ Slovenec, ki ima glavo in srce za svoj narod na pravem mestu.

Tiskovna pravda „Slov. Naroda.“ (Konec.)

„Tudi kratki stavki „Tagblattovega“ članka popolnoma opravičujejo našo polemiko. Če se mi reče: „Suknja na tvojem telesu ni tvoja lastnina, ime, katero nosiš, ni tvoje; kar imaš, je tuje“ mislim, da je dnevi tisk dobil s tem očitanjem nalogo preiskavati, ali je res naša obleka tuja lastnina, naše ime res nemško, in dasiravno smo prišli v preiskavanji do ravno nasprotnih rezultatov, storil je častnik le svojo dolžnost. — Če gospod tožnik trdi, da je našel v pričujočem članku namero ščuvati — česar sicer jaz ne priznavam, moram mu nasproti staviti, da bi bila namera v tem kakor tudi v drugih enacih slučajih brez uspeha ostala; ko bi bila stvar za javni mir tako nevarna, gotovo bi se denašnja pravda javno ne obravnavala. Sploh

Listek.

Poslednji bosanski kralj.

(Zgodovinsko-romantičen obraz; česki spisal Prokop Chochaloušek, poslovenil Podgoričan.)

II.
(Dalje.)

Tamkaj na severu, kraj tabora še pojemlje ogenj: ko je bil kraljevič vojski ukazal na boj, hiteli so, ter pozabili ugasniti ga. V njegovem svitu se vidita dva jezdeca, kako dirjata iz tabora. Pri ognji se vstavita. To sta Tomažević in njegov strijc Radić, čisto sama, nobenega služabnika nimata seboj.

„Slab je ta plamen, ali vendar, kaj ko bi izdal naji?!“ — opazi Tomažević.

„Ne znam, ali daleč žari ali ne v taki noči,“ zgame z ramami Radić.

„Če tudi ne daleč,“ — opazi Tomažević, „vendar-le na um lahko pride komu, da namérjava kaj družega, ne, da ogledava tabor, a strijc, dobro je dobro!“

„Ti si jako varen, pa je že prav to, da si,“ — potrди Radić, in ker ni jezičen, razvsede konja in začne teptati po ogorkih, da so daleč stran letele iskre. „Tako!“ — omeni, „če naji vidi kdo, poreče, kako sva oprezna, ker popravljava tuje hibe.“

Zamolči inaposled, pogleda Tomaževića — in posili ga skriven smeh: „to si prav učinil, da si odpravil vse priče, pa še postavil naji oba tako, da bodeva slave sita vse življenje; presneto res, da nisem veroval, da je tako lehkoverno, tako zaupljivo to ljudstvo!“ — zaničljivo pristavi.

„Tako se bojim, vojvoda, da nihče tako ne, morebiti je kdo na oprezi,“ — odvrne Tomažević.

Zavzet ga pogleda Radić, ki je vzdignil nogo, da potepta poslednji ogorek, a spusti jo zopet na tla.

„Kaj meniš?“ — povpraša, in z roko se podpré pod pazduho, „ali naji kdo zalezuje ali ne?“

„To za gotovo znam, ljubi strijc,“ — pritrđi Tomažević. „Ko bi bil ves narod zašel s pota, nekdo se gotovo ni zmotil!“ —

„A kdo je ta?“ —

„Veš da, samo enega izmed kraljevih perjanikov nisem mogel prevariti; ta ni še nikoli rad imel ali čestil moje matere, mene pa vendar ne črti; ali povsodi mi je na poti, tudi denes mi je bil, ko sem šel v šator k očetu —“ strese se, „ha, k očetu“ — strahoma šepne.

„Kaj ti je!“ — začudi se vojvoda, „zakaj nisi povedal? Še zdaj ne znam, kteri je ta perjanik.“

Tomažević si z dlanjo otare obraz. „Oh, tako tedaj!“ — začudi se teman, „ali ni zapazil, kako je slušal moj ukaz, toda le zato, ker je kralj tako velel! Res da, šel je s perjanici, ali nerad, kakor gre pes, kteri ne zapusti rad svojega gospodarja. To je Ilija, načelnik perjanikom.“ —

„Aha, poznam ga!“ — vskipí Radić, „naj pogine ta stari pes!“

„Tega pa ne, vojvoda!“ — opazi Tomažević, „vsakdo bi znal, da ni mogoče, da bi oba ob enem natorno umrla.“ —

„Eh,“ — pomisli Radić, in jame kalpak pomikati zdaj na čelo, zdaj nazaj in na vse strani, „presneto bodi, to pa je res. Dojiti ga morava z medom, — in negovati, kakor mati déte neguje v svojem naročji, — tega psa, zato da ne ugrizne. Ali vendar, tudi zadnji ogorek je že vgašen, in tema je, da ne vidim ni stopinje daleč pred seboj. Oglasi se, kedaj naj se vrnem k tebi in na svojega vranca!“

Ali Tomažević se ne oglasi, zatorej se Radić, ko se je nekoliko v temi pomudil v obljižji, vrne sam h kraljeviču, ki mu drži konja, šine na vranca in položi desnico na Tomaževića, ali čudo! Tomažević zna, kdo je roko položil na-nj, a vendar se stresne, in vojvodino roko stresne s svoje rame.

„Kako si na enkrat postal čuden, Tomažević!“ — zavzeme se vojvoda, „kaj ti je? zakaj se nisi oglašil?“

so mi tiskovne pravde zaradi kaljenega javnega miru prikazen, za katero ne vem nobenega pravega razloga: mnogo desetletij se že obojajo vredniki zaradi kaljenega miru, plačali so kavcije na tisoče in tisoče, izgubili so v kaznenih svojih svobode na sto in sto let, in vendar: ali se je v vseh odih slučajih, ko so vrednike zadele take kazni, le enkrat dejansko kalil javni mir? Takrat pa ko je časnikarski članek res imel kaj upliva do javnega miru in bilo kazensko preganjanje res opravičeno, kakor n. pr. leta 1848, takrat je bila brez moči vladna roka, ki bi bila mogla „hudobnega“ vrednika pred sodnijo postaviti. — Svojevoljno tolmačenje tožnikovo, da je „furor teutonius“ toliko kakor nemška kultura, resnično me je osupnilo; nemški narod naj se sam pri g. tožniku zahvali za to tolmačenje; meni se zdi, da g. tožnik Nemcem ni posebne časti naklonil, ko je „furor teutonius“ in nemško kulturo vrgel v eno in isto posodo. (Predsednik opominja obtoženca k zmernosti). V kolikor mi pričajo moje v naglici zapisane notice, spodtikal se je g. državni pravdnik nad stavkom, ki pravi, da so nemške armade požirale kri slovanske mladosti za nemške vojske. Ali ta trditev morebiti ni resnična? Opominjam le na 30letno, na vojske s Friderikom II. pruskim, na vojski v Šlezvig-Holstein-u, in na zadnjo vojsko l. 1866. Od nekaj se je v Avstriji delala nemška politika in podpirala s slovanskimi vojaki — istina, katero so priznali vsi javni časniki, ktera se je priznavala na naših minister-skih klopek. Da smo si morali Turke sami odganjati, uče nas, ko bi družega ne bilo, naše narodne pravljice in pesmi, naši razdrti gradovi, ki nam vsi pripovedujejo, da smo se morali Turkov sami braniti, država pa je s svojo armado, s katero je imela ravno tako Slovane braniti, bojevala se po zunajnih deželah in delala nemško politiko. Tu posebno opominjam na bitko pri Sisku, ktero so Kranjci sami pribojevali. Ne bom pretresoval, ali mi je g. tožnik imenovaje Nikolaja Zrinskega podrl kaj tega, kar sem trdil, zgodovina naj določi, če se ni, ali je bil Zrinski res Nемеc. Za danes ga samo za Slovana reklamujem. Če g. tožnik navaja še druga imena nemških vojskovodij hoté ž njimi dokazati, da so kedaj Nemci svojo kri prelivali za Slovane, opominjam le, da zapoveljnik ne dela armade, kakor se dandanes ne more reči, da Sanksonija dela avstrijsko politiko, ker je Saksonec na čelu našim državnim poslom; avstrijska armada pak je bila prej kakor še zdaj po večem slovanska in torej je v zvezi s prejšnjim popolnoma opravičeno, ako kdo piše, da so Nemci rabili slovansko mladost za nemške namene. — Sicer g. tožnik še vedno trdi, da je obtoženi članek ščuval proti sedanjim nemški duhovščini, a mislim, da mi skoraj ni treba več na to očitaje odgovarjati. Razložna zveza med duhovniki 9. stoletja in sedanjim časom ni dokazana, in prepričan sem, da bi še sedanja nemška duhovščina sama ne hotela, da bi o njej veljalo, kar brez dvombe velja za pretoklost. — Gosp. tožnik pravi: „Neizobraženi bralci bi utegnili iz obtoženega članka zajemati črt proti Nemcem.“ Jaz bi rad postregel s zapisnikom naročnikov „Sl. Nar.“ iz njega bi se slavno državno pravdnistvo prav do dobrega prepričalo, da je premagljiva večina naših naročnikov izmed slovenske inteligencije, in da imamo med vsemi naročniki komaj 10 kmetov, kateri imajo pa tudi toliko izobraženosti, da se jih ne spodobi staviti med neomikance. In če bi bilo tudi posameznih bralcev, ki bi služili v podporo trditvi g. tožnika, mislim, da bi se iz sovražnosti, ktere so se posamezni bralci navzeli, ne dalo izpe-ljevati in sklepati na kaljenje javnega miru. — Da bi se bila korupcija raztegnila na ves slovenski narod v njegovi celoti, ni v članku nikjer rečeno, in kar je g. tožnik z ozirom na tako svojo izpeljavo trdil, smem popolnoma ignorirati. — Zelo sumljivo se mi zdi trjenje, da so besede „verarmt vom raube“ prišle iz člankovega smisla v tožbo. Vsakdo mi bo pritrdil, da so izrazi „osiramoten po roparstvu“ (kar odgovarja besedam „verarmt vom raube“) tako podobne besedam „osramoten po robstvu“, da mora vsakdo pri tem misliti na krivo prestavo, a ne na članekov smisel. V prvotnih besedah pa ostanem pri tem, kar je obtož. članek rekel o robstvu, in le težko mi bo kdo odrekal, da bi robstvo že samo na sebi ne bilo stanje, ki roba sramoti

— torej stanje sramote. — G. tožnik mi je rekel, da se mu zdi nečastno in ne vredno (unwürdig) natančneje preiskavati nekatere oddelke obtoženega članka. Menda je mislil na stavke, ki govore o preobjudenih komarjih itd. Temu nasproti moram trditi, da se mora na vsako malenkost obzir jemati, in vse preiskati tam, kjer se vpraša, ali se je pregrešilo proti postavi ali ne, da se mora ogledati vsaka stvar, ko bi bila še tolikšen monstrum. Saj nas vsakdanja skušnja uči, da se primerjajo pravde, n. pr. moritev otrok in druge, pri kterih se v interesu pravosodja preiskavajo, prav natanko preiskavajo stvari, ki morajo vsako pravno čutje razžaliti, denes pa, ko je obtožen slovenski časnikar, se brez „nevrednega“ preiskavanja kar s kratka pobija obtoženčev mnenje, češ, da je ne vredno dalje preiskavati, dasi-ravno so se le rabile besede: komarji, pijavke itd. Gledé teh izrazov, se moram sklicati na to, kar sem že poprej rekel, ko sem dokazal, da se ti pridevki ne smejo raztezati na nemški narod, ampak da so to očitanja, s kterimi je časnikar pital časnikarja, besede, ktere je vrgel „Slov. Narod“ ljubljanskemu „Tagblattu“ in jaz mislim, da nima nihče pravice identificirati nemški narod z mojimi ljubeznjivimi tovariši pri „Tagblattu“, in da se še ni kalil javni mir, če je časnikar nekoliko ostreje in debeleje govoril z drugim časnikarjem. — H koncu tirja g. drž. pravdnik od mene dokaza, da obtoženega članka nisem bral. Kakor že bodi za vse drugo, mislim, da mi tega ni treba dokazovati, saj je g. tožnik med svojim razpeljevanjem sam od besede do besede tako-le rekel: „kajti ko bi se bil vrednik prepričal o zadržaju, gotovo bi ne bil članek prišel, ali vsaj tak ne prišel v časnik“. Torej mi g. tožnik sam priznava, da toliko natanko spolnujem svoje dolžnosti, in da imam toliko zdrave sodbe in takta, da bi članka ne bil dal v tisk, ko bi ga bil bral — s temi besedami, mi je torej sam dal spričalo, da ga nisem bral. — V tem, kar sem zdaj in že poprej povedal, sem dokazal, da niti v objektivnem, niti v subjektivnem obziru ni najti pregreška in prestopka, kterega sem tožen in sem prepričan, da je nemogoče spoznati, da je obtoženi članek v kteremkoli obziru proti kazenskemu zakonu grešil. — Prav kratko omenja g. tožnik, da je navedene besede, da obtoženec ni mogel brati članka, govoril pri svojem eventuelnem nasvetu. Na to se obravnavanje ob 1/2 1 popoldne konča in se vsem vdeleženim naznani, da se bo sodba razglasila ob 6. uri zvečer. Sodba je znana. Obtoženca sta bila v vseh obzirih nekriva spoznana. Razsodivni razlogi so skoraj čisto povzeli razpelj-ljave obtoženega vrednika. Če dobimo razloge v roke, hočemo jih pribličiti. G. drž. pravdnik si je prihranil pravico pritožiti se. Ali je to storil ali ne, ni nam do zdaj še znano.

Dopisi.

Iz Vranskega, 12. febr. — J. S. — [Izv. dop.] Pretečeno nedeljo, kakor načrt veli, je bila v naši čitalnici veselica. Vdeleževalo se je je jako obilo udov. Dospelo je tudi iz Gornjega grada dokaj gostov; pa pri-petila se je neka prav godčevska. Vlovili so te goste poprej v neko društvo nasprotniki ter jim narisali čitalnico kot strašno jamo razbojnikov, ter jim odsvetovali v čitalnico iti, češ: tam so tako surovi ljudje, da se jim bo huda dogodilo; ali bodo že tepeli, ali saj vrženi iz čitalnice. Gospodje se vendar niso tega ustrašili niti se dali odvrtni, ampak so šli, da saj vidijo, kaj se če res pripetiti. Povedal nam je to čestit gost sam ter djal, da je nalašč do 4. ure popoldne ostal pri zabavi ter čakal, kedaj ga bodo popadli in topli ali nesli iz soban. Pa ravno nasprotno — trdil je, da se že zdavnaj ni tako veselo imel kot ravno ta večer. Spet svetu dokaz, s kakšnim orodjem se nasprotniki naši bojujejo! — Komaj je postni čas nastopil, in že je dana prilika naši mladi čitalnici, da obžaluje izgubo enega izvrstnega uda, vrliga domoljuba. Premesten je č. g. dr. Lipold k Novi cerkvi. Našim nemškutarjem je bil č. g. doktor trn v peti, — torej se radujejo njegovega odhoda. Slava

„Zakaj ne,“ — povzeme Tomažević „rad bi bil izvedel, ali se izpod-tekneš, ali zablodiš ali ne, in ali prideš nazaj k meni. Po tvojih stopinjah sem hotel izpoznati svojo osodo, kaj moram: ali popustiti ali dalje . . .“

„Kaj še? — zakaj popustiti?“

„O tem kesneje,“ — odvrne Tomažević odločno, „osoda je že dolo-čila, naprej tedaj!“ — švigne konja in zdrinja po plani v gosti temi.

„Prav imaš,“ — potrdi Radić poleg njega na konji, „noč krili vetru na perutih, ni trenutja ne smeva zamuditi, če hočeva, da doseževa najin nam-en se to noč; takove noči in take prilike ne bode kmalu več. — Ali obr-niva se na levo k potoku,“ zasukne besedo in konja z njo vred, „šumeči valci nama bodo kažipot tjkaj, kjer naju čakajo.“ —

Molčé drvita vsak svojega konja — zmerom naprej, 2 tisoč korakov daleč od obale ob potoku, ki po kamenji in po skalah šumi in bobni, kakor prodka reka. Na enkrat pa neha plan; prijezdila sta v širok kotel; strme, z jelami obrastene gore se vijo v krog, sredi kterega si je potok v stoletjih izjel žlebino, in tū se mora popotnik obrniti, če se neče zaupati potoku, ter z vali vred skakati s skaline na skalino.

Tū se vstavitva obadva: Radić skoči s konja, Tomažević pa se na pol vzdigne s sedla in kar tako obstoji.

„Ne trati dragega časa!“ — posvari ga Radić.

Molčé razjaha tudi Tomažević.

„Zdaj pa ne bodi občutljiv, če si premočiš obutalo,“ — opomni ga Radić in stopi h kraju na obali, „tvoj konj pojde veliko težje po tem opolz-kem kamenji, nego ti, ali vendar-le, mora iti z nama, da ga volcje ne po-večerjajo.“

Že je dvignil nogo, da bi stopil v potok, kar mu Tomažević molčé položi roko na ramo.

„Kaj pa je?“ — obrne se Radić

„Čakaj, Radić!“ — odgovori Tomažević, „čakaj, da se pogovoriva vse, kako in kaj; le korak še, pa ni mogoče več nazaj.“

Radić stopi nekoliko korakov od kraja in za roko pelje Tomaževića nazaj. —

„Gotovo bi se rad vrnil, kaj ne, da? — pa se nuj!“ — oponese mu hladno, „saj veš, da ti ne branim, saj ti je že poprej bilo na misli kamo: ali naprej ali nikamor, zakaj to? — Kako da si tako omahljiv, ker je to že tako daleč dognano. Ako odnehaš, ali morebiti meniš, da ti odpusti ogerski kralj Matijaž Korvin, ker si ga pregovoril, da sela pošlje h koneč-nemu razgovoru seboj? Ali meniš, da ne more verovati, da ga za nos vodiš, in da ti pusti, da sedeš Bošnjakom na prestol? —“

„Malo mi je do ogerskega kralja,“ — odvrne Tomažević oholo, „sicer si nekaj domišlja, da ima Bosno in bosniške kralje pod svojim krilom, da-si ne more in neče imeti jih, le duševna slabost bosniških kraljev je kriva, da so tako smeli ogerski kralji.“

„Vendar-le si se potrudil za njegovo prijateljstvo, in še prosil si ga privoljenja za svoj začetek,“ oponese mu Radić, „ali sem ne mara tudi jaz bil poslanec tvoje blaznosti?“ — povpraša ga nevoljno.

„Če je Matijaž z menoj,“ — odvrne Tomažević, „pojde s svojo vojsko meni na pomoč na zahod, in ta čas dobodem priliko, da sebe in Bosno osvobodim iz najnevarnejše sužnosti.“ —

„Oh!“ — vznemiri to Radića, „če te dobro umejem, rad bi ti v smeli vojski Bosno osvobodil mohamedanskega polumesece, kaj ne?“

„Ne le bosniškega križa,“ — odgovori Tomažević, „temuč tudi dedšino svoje žene — Srbsko, to bi jaz rad dobil; dati mora sultan Mohamed svoj plen nazaj!“

„Drzovita namera!“ — zamisli se Radić, „presneto da! kakega na-vadnega človeka bi bilo groza le misliti tako o mogočem sultanu, od kterega je kralj Štefan z velikim letnim davkom kupil hladno prijaznost; ali zmaga ni nemogoča. — Kaj pa potlej, ako ti izpodleti smela namera?“ —

„Potlej mi pa tudi ničesa ni do prijaznosti ogerskih kraljev,“ — od-govori Tomažević kratko.

vila v ta namen 8. t. m. v dvorani praškega Sokola zabavo, in imenovalo to zabavo — venček, iz kterega je pa postal velikanski ples. Plesa vam popisoval ne bom, samo to naj povem, da je plesalo čez 500 parov, in da se sme primerjati kar se tiče krasnih plesavk in druge lepote sploh, z vsakim letošnjim plesom v Pragi. Skušnja je torej dobro izpadla, in drugo leto se sme pričakovati velikanski študentovski ples. Med počitkom ob pol noči je osnoval nek gospod tukaj navadno — krajcarjevo zbirko — ki je znesla 17 gold, 90 kr. in eno sreberno dvajsetico za narodno gledališče. In to je dogodek, o kteremu sem rekel, da je tudi pri posnemanju vreden. Sicer je g. Noli v „Sloveniji“ stavil predlog; mesto da bi se tudi za Vodnikov spominek tako jelo zbirati, da bi se bila g. Nolijsva misel vkoreninila v Ljubljani, ali drugje in da bi bila ta dobra misel storila korak čez prag onega zbora, ostala je menda le misel, in to je še zmerom toliko, kakor nič. Saj ni treba vprašati celega zbora, je li zadovoljen on ali ne, da se zbira, ni potreba nikakoršnega sklepa „Slovenije,“ naj vzame komur reč na misel pride, klobuk ali pa ploščo v roke in gre po sobi, in to pri vsaki priložnosti in videli bomo, da bo Vodnikov spominek kmalu stal.

Pa ne le za Vodnikov spominek je treba zbirati, imamo še dovolj drugih narodnih reči, ktere je treba podpirati, in tu je v prvi vrsti dramatično društvo. — Vsacemu ni mogoče veliko dati, mnogo zbranim je pa mogoče, če tudi vsak le po krajcarji da, pa večkrat. Toraj gosp. Noli, ker ste že sprožili misel, z a č n i t e tudi Vi v Ljubljani, kmalo Vas bodo drugi posnemali tam in drugod!

Politični razgled.

Ministersko svetovalstvo je sklenilo, da se ima število državnih poslancev pomnožiti od 203 na 303 poslance, Giskra je bil nasvetoval število 406. Dotična postava je v ministerstvu že gotova in se izdeluje neki tudi postavo o neposrednih volitvah.

Deželna avtonomija pri sedanjem ministerstvu ni bila nikdar v posebni milosti, tako naravnost jej pa vendar še ni nobeden g. ministrov nasproti ravnal kakor dr. Hasner. Šolske zadeve spadajo namreč v delokrog deželnih zborov in g. minister uka in prosvete je bil v zadnjem zasedanju predložil postavo o šolskem nadzorstvu. Postave onih zborov, ki so vladno osnovo potrdili, je minister predložil cesarju v potrjenje, druge dežele pa je „osrečil“ z ministerskim zaukazom, ki ima šolsko nadorništvu vrediti. To je naravnost protustavno in dovoljeno je vprašanje, kdo bo ustavo spoštoval, če g. ministri sami ne.

Iz Ogerske se pripoveduje, da je prav dvomljivo, ali bo zopet voljen minister Gorove. V južni Ogerski si dobivajo levičnjaki več in več prijateljev. Veljavni možje bi radi napravili neko srednjo stranko, ki bi sicer ostala pri sedanjih državnih stvari, sicer pa bi si prizadevala, da bise Ogerska bolj na svobodni podlagi razvijala, kakor se je to godilo pod sedanjim ministrom. Gen. Türri noče sprejeti nobene volitve.

Peresni boj med pruskimi in avstrijskimi vladnimi listi je bil nekoliko časa potihnil. Zdaj se je „N. A. Z.“ zopet začela puliti z dunajskimi uradnicami. Gotovo ne bo dolgo, da jej dunajčanke odgovoré in zopet smo pri starem hujskanju.

Prizadovanje bavarskega ministra zunanjih zadev, knjeza Hohenhlohe, da bi namreč napravil južno nemško državno zvezo, nima do zdaj še nobenega vspeha, da bi bilo kaj pokazati.

Glas o papeževi bolezni ni bil resničen, kakor že marsikdaj poprej ne.

„It. Corr.“ trdi, da ni res, da bi bila italijanska vlada v dogovorih zarad zveze, ko bi se vojska primerila. Garibaldinska „Rif.“ pa trdi, da je pogodba med Italijo in Francijo je sklenena.

Francoski listi pripovedujejo, da bo Grčija tirjatve pariške konferencija sprejela in v posebnem manifestu narodu razložila razloge tega koraka. „La France“ celo pripoveduje, da je Lavalette diplomatom razkladal, da se reči na vzhodu k miru obračajo in da bo Grčija zopet stopila v diplomatsko zvezo s Turčijo brez vseh drugih pogojev in dogovorov že samo s tem, da je sprejela deklaracijo. Bomo videli, kaj poreko vzhodni narodi k temu miru, kterega bodo skuhalo evropski diplomati.

Turčija hoče v posebni okrožnici vladam razložiti vse svoje narredbe, kar jih je storila krščanom v prid. Se bo pač izplačevalo to razlaganje!

V Carigradu so se godile zadnje dni nekatere spremembe v ministerstvu.

Rusija in Prusija si prizadevati, da bi dobila Črnogorska ladijostaj pri Speciji. Turška vlada neki prizadevanju ni sovražna.

Iz Madrida se naznanja, da je Serano kortesem med drugim govoril: Kedar prihajajo evropski narodi do neke stopinje v civilizaciji, navadoma razrušajo sponse, ktere od nekaj že tarejo človeški duh. Španija je dolgo odlašala; zdaj pa se je osvobodila in zastopniki narodov imajo postaviti novo državno poslopje. Začasna vlada je potrebno že pripravila. Slabe finance se bodo menda dale izboljšati. Pred vsem pa jetreba sloge. Vlada se bo držala najbolj radi kalnega liberalizma, že le upeljala svobodo vesti, tiska, uka, zborov in združevanja. Te svoboščine naj kortes zagotovijo. H koncu je rekel Serano, da so razmere s zunajnimi vladami prijazne, z nekaterimi prijateljske. — Kortese so si izvolile Rivera za predsednika.

Razne stvari.

* (Ravnopravnost.) Iz Celja se piše graški „Tgp.“ Zanimljiv je odlok ministra dr. Giskra v zadevah ravnopravnosti obeh deželnih jezikov na Štirnem. Bila je namreč predložila slovenska čitalnica na Vranjskem

svoja pravila politični deželni oblastniji, a od nje dobila zapovedlje, naj priloži slovenskim pravilom nemško prestavo. Proti temu se je čitalnični odbor pritožil in je ministerstvo pritožbi ustreglo, kajti slovenski jezik je na Štirnem drugi deželni jezik in po §. XIX. državnih osnovnih postav 21. dec. 1867 ima slov. jezik iste pravice z nemškim. — Čas je bilo, da je samo ministerstvo štirske Slovence vendar enkrat rešilo vednega molodevanja više deželne oblastniji po nemški prestavi k slovenskim pravilom. Ali si bodo pač oblastniji ta §. XIX. enkrat za uho zapisale? Po dokončanih volitvah bomo v tej zadevi eno razkrili, zdaj nočemo dražiti. —

* (Deželni zbori) se bodo menda sklicali maja meseca. Državni zbor bo nehal aprila meseca zborovati.

* (Narodno gibanje.) Čitalnica v Kolonji na Primorskem se bode slovesno odprla 21. februarja. Začetek slovesnosti ob 5. uri popoldne. Prijazno se vabijo vse sestre čitalnice in rodoljubi k tej svečanosti. Sobana je prostorna, in oddaljena pol ure od Trsta na novi cesti proti Občini.

* (Razpis družbinih daril za leto 1870.) V povzdigo domače književnosti in v omiko slovenskega naroda razpisuje družba sv. Mohora za prihodnje leto ta-le darila: a) dve sto goldinarjev za najboljšo povest v obsegu blizo pet tiskanih pol, kteri naj se vzame tvarina, če je mogoče, iz domače zgodovine ali vsaj nasloni na njo: celo djanje naj se tako razplete, da bode delo mikavno za mladež in slovensko ljudstvo sploh. Ako ne pride darila vredne izvirne povesti, podeli se sto gld. naj boljšemu prevodu kake zanimive npravno-podučne povesti v tem istem obsegu. b) sto in petdeset goldinarjev za naj boljše gospodarsko delo, n. pr. o živinoreji, domačen gospodinjstvu ali o kakem drugem važnišem gospodarskem predelu (razen sadjereje, poljedelstva in bučelarstva) v obsegu blizo pet tiskanih pol; c) sto goldinarjev za štiri krajše izvirne pripovedi, vsaki po 25 goldinarjev, v obsegu dobre pol tiskane pole; in d) sto goldinarjev za štiri krajše podučne spise raznega zapodadka vsakemu po 25 gld. v obsegu dobre pol tiskane pole. — Vsi spisi naj bodo prav lahko umevni in zanimivi, da bodo mladino in sploh priprosto ljudstvo slovensko pošteno razveseljevali ter mu um in srce požlahtnovali. Vsi rokopisi naj se pošljeje družbi vsaj do 1. decembra 1869 brez podpisanega imena, ktero naj se v zapečatenem listu priloži; na rokopis, ki družbi pozneje dojde, se ne bo mogel ozir vzeti. Prisojena darila se izplačaja na Vodnikov dan (2. febr.) 1870 leta.

V Celoveu 27. januarja 1869.

Odbor družbe sv. Mohora.

* (Družbine bukve za leto 1869.) Za tekoče leto je namenila družba sv. Mohora svojim družnikom sledeče bukve: 1. „Življenje svetnikov in svetnic božjih“ (4. snop.) s podobami od dra. Rogača (okoli 13 pol); 2. „Kristusovo življenje in smrt“ (2. snop.) v prevodu prof. Kocijančiča (10 pol); 3. povest „Perpetua ali mučenci“ v prevodu prof. Lesarja (10¼ pol); 4. „Umni gospodar“ od g. Fr. Jančarja (okoli 14 pol); 5. Domače in tuje živali“ (2. snop.) s 56 podobami od prof. Erjavca (okoli 10 pol); 6. „Koledarček za l. 1870“ z imenikom in z razno kratkočasno-pedučno tvarino (okoli 12 pol) in naposled, kakor je bilo v posledni seji sklenjeno, 7. „Friederik Baraga“ od prof. Vončine (okoli 10 pol), da to zanimivo delo družnikom še to leto v roke pride. Stroški za toliko in tako obširnih knjig bodo torej silo visoki (samo kolkovanje „Koledarčka“ bode veljalo 840 gld.); bodi vsem čast. gg. domorodcem skrb in prizadeva, da število udov spet prav veselo naraste.

* (Jurčičev „Glasnik“) je po dolgih ovirah dogotovljen, in se je jel denes razpošljati. Zunajna njegova oblika je prav lepa, nekoliko večja memo prejšnje. „Glasnik“ prinaša na 32 straneh različnega lepoznanškega in podučnega berila. Na prvih straneh beremo lepe sonete novega slovenskega pesnika g. L. Haderlapa; na dalje začetek Jurčičeve povesti: Hišica na strmini. G. I. Ogrinec je spisal prav čeden okraz iz ptičjega življenju. Kot drugo povest „Glasnik“ prinaša obraz „Roditelji in sin“. Da smo popolni naj omenjeno se g. Levčeve pesmi: „Oj Kokra zelena“ in dveh narodnih „Galjāt“ in „Odkop“, kteri se smeti gledi njih vrednosti staviti med najboljše narodne poezije. Ostale strani polnijo „Književna pisma“ ter „Perje in cvetje“. Na koncu obeta g. izdatelj, da bo drugje razložil neljube in nepričakovane stvari, ki so izdanje zadržale. Ako smemo po prvem listu soditi, zagotovljena je listu duševnu prihodnost, ako najde tudi posebne materijalne podpore, ktera do zdaj kakor slišimo, ni najsijajnejša.

* (Državna podpora za rejo ovac na Kranjskem.) V imenovani namen je izročilo ministerstvo kmetijski družbi v Ljubljani za zdaj 1000 gld.; družba je sklenila, poprašati večje ovčarje po deželi, kako naj bi se ta denar najbolje porabil.

* (V Ljubljano) so poslali dr. Schlagerja iz Dunaja, da si ogleda ondoto norišče in pové svoje mnenje o njem.

* (Nemški tarji) razglašajo po svojihorganih, dabo njih kandidat v Mariborskem volilnem okraji soglasno voljen za poslanca. Spominja nas to nepremišljeno kvasenje na one obležence po trdnjavah, ki so v časih največe lakote zadnjega vola, zadnje vrečo žita čez zid metali, da bi sovražnikom dokazali, v koliki obilnosti živi trdnjava. Vaši voli in vaše vreče nas ne bodo motile, nad nemškutarsko trdnjavo slišimo krokarja, ki čaka na svoj delež. — Naj naši prijatelji ne poslušajo nasprotnega goljufivega krika: volilne razmere za Slovence najbolj kažejo! —

Ozirajte se na oklic dunajskega in deželnega uradnega časnika naznanja

Dr. Anton Wibmer,

p. n. občinstvu, da je svojo odvetniško pisarnico 17. februarja t. l. v Mariboru hiš. št. 8 na grajskem trgu (Burgplatz) pri tleh na oglu proti vodnjaškim ulicam (Brungasse) v hiši g. Tiso odprl.